

РЕЦЕНЗИЈА

рукописа *Превенција вршњачког насиља у школском контексту*

аутора др Марије Марковића

На основу одлуке Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Нишу (бр. 42/1-11-1-01, од 3. фебруара 2025. године) именована сам за једног од рецензената монографије проф. др Марије Марковић, *Превенција вршњачког насиља у школском контексту*, због чега Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу упућујем следећи извештај.

Рукопис монографије Марије Марковић укупне је дужине 269 странице (фонт 12 Times New Roman, формат А4, проред 1) и састоји се из предговора, увода, теоријског приступа проблему структурираног у виду три поглавља, методолошког оквира, анализе и интерпретације резултата истраживања, закључка, списка референцији, резимеа на енглеском језику, индекса појмова и индекса аутора. Најпре је дат *Садржај* (странице 5-6), *Предговор* (страница 7) и *Увод* (странице 8-9). Централни део рукописа састоји се из следећих делова: *Вршњачко насиље – одређење и специфичности* (странице 10-63), *Школска превенција вршњачког насиља* (странице 64-141), *Преглед постојећих програма превенције и интервенције у области вршњачког насиља* (странице 142-156), *Емпиријско проучавање рада школе на превенцији вршњачког насиља из угла наставника* (странице 157-240). На крају рукописа наводе се *Закључна разматрања* (странице 241-243), *Литература* (странице 244-258) и *Summary* (странице 259-266). Индекс аутора и индекс појмова биће уобличени након прелома књиге.

С обзиром на то да је рукопис конципиран тако да задовољи стандарде научне монографије, књига *Превенција вршњачког насиља у школском контексту* може бити од користи теоретичарима - како за даља научна проучавања дате области, тако и практичарима - јер пружа конкретне смернице за рад школе на превенцији вршњачког насиља.

Ауторка је на адекватан начин структурирала теоријски оквир реализованог емпиријског истраживања, конципирајући га у виду три поглавља у којима су на јасан и систематичан начин изложене научно засноване чињенице о предмету проучавања. *Прво поглавље* се односи на одређење вршњачког насиља, предочавање врста насилничког понашања, специфичности вршњачког насиља, ризичних фактора за појаву вршњачког насиља, последица вршњачког насиља и улога ученика у вршњачком насиљу. *Другом поглавље* је резултат настојања ауторке да укаже на различите аспекте школске превенције вршњачког насиља, кроз представљање одређења и нивоа превенције, сагледавање могућности рада школе на превенцији вршњачког насиља (на нивоу школе, нивоу одељења и индивидуалном нивоу), указивање на препреке и предуслове успешном превентивном раду школе, сагледавање улоге наставника и других школских актера, као и ваншколских актера у превенцији вршњачког насиља међу ученицима. *Трећи поглавље* односи се на приказ постојећих програма превенције и интервенције у области вршњачког насиља уз њихово разврставање на: целошколске програме против вршњачког насиља, програме намењене обуци наставника, програме који првенствено ангажују вршњаке и програме намењене насилницима и/или жртвама. На крају, *четврто поглавље* односи се на налазе емпиријског истраживања које је реализовано на узорку од 507 наставника са циљем утврђивања њихових ставова и искуствених сазнања о раду школе на превенцији вршњачког насиља.

Дело је високо информативно, јасно и читко написано. Садржај рукописа је прегледан и јасан, како у језичком тако и у концептуалном смислу, писан јасним и разумљивим језиком и стилем, критички и аргументовано.

Доминира експозиторни стил излагања садржаја са наглашеном дескрипцијом и обавештавањем заснованим на научним аргументима, са садржајима који су изложени иновативно, стручно, прегледно и доступно студентима али и широј педагошкој јавности. Након читања ове монографије наставник има могућност да оснажи, разуме и унапреди своју професионалну улогу, као императив развоја савременог васпитања и образовања.

Добар стил писања и јасноћа у излагању уз савремену литератру даје на значају овог самосталног и оригиналног научног дела који може бити значајан водич, па и основна литература за све оне који су заинтересовани да се истраживачки или практично баве темом превенције вршњачког насиља у школи. Стога, на основу изложеног, **са**

задовољством предлажем да се рукопис *Превенција вршњачког насиља у школском контексту* ауторке проф. др Марије Марковић објави и штампа.

У Сомбору,
01.04.2025. године

Др Мила Бељански,
ванредни професор на Педагошком факултету у
Сомбору Универзитета у Новом Саду